

reportage

Text:
Katarina
Linde**Foto:**
Carlos
Montecinos

Alla tjejers drömjobb på 60- och 70-talet är fortfarande populärt. Flygvärdinnan står pall för både miljödebatt och terror hot. Många är de som gärna betalar sin egen utbildning.

Vi som vill upp

Man ser dem ibland. De swischar förbi med snabba steg, håller huvudet högt. Den välpressade uniformen är på, håret välvårdat, ansiktet täckt med lagom mycket makeup. Aldrig smuts under naglarna, alltid välmanikyrerade.

Och så resväskan på hjul; den som skvallrar om att de ska bort, att de är på väg. Att de är överallt och ingenstans. Att de doftar Peking, Prag, Paris, eller kanske Dallas och Dubai.

Det spelar ingen roll vad somliga säger. Att flygvärdinneyrket skulle vara ett skitjobb till exempel. Att det bara handlar om att slita och serva, och att alla billiga bolag har satt punkt för den känsla av lyx som en gång kanske funnits. Hur många motbilder som än målas upp tycks flygvärdinnan stå pall. Den känsla av glamour som kommer i hennes sällskap verkar ofattbart seglivad.

– Det är inte så konstigt, för det är ju faktiskt ett väldigt roligt arbete. Så mycket här och nu, på något sätt. Du måste hela tiden bemöta människor, lösa problem, säger Annika Törnqvist.

Hon och Ann-Charlott Strandberg har jobbat i branschen i många år. När de beslöt att tillsammans starta en utbildning för flygvärdinnor och stewardar var det många som skakade på huvudet. Nu är det ingen som skakar längre. Många flygbolag vänder sig nämligen till just deras företag då de söker ny personal. Tidigare stod ofta bolagen själva för utbildningen, men med hårdare konkurrens och snävare budget har extern utbildning blivit allt mer eftertraktad.

Två veckors heltidsstudier kostar 17 500 kronor. För den som blir antagen, vill säga. Gallringen är hård, bara den som passar för yrket blir antagen: Tjejer och killar med skinn på näsan som gärna har erfarenheter från något servicejobb och som kanske även har tillbringat tid utomlands.

Lokaltidningen Mitt i gör ett besök på Arlanda en höstdag då luften är kall och fuktig och oförskämt närgånget kryper innanför jackan. Ett plan syns i luften, ett gäng japaner småspringer, en kvinna kramar sina barn. Där är också Annika och Ann-Charlott i gymnastikskor och bylsiga byxor. Det är dags för brandövning med eleverna, som har fått lära sig att yrket främst handlar om säkerhet. Att vara brandman, polis och sjukvårdare på samma gång.

Ann-Charlott Strandberg och Annika Törnqvist har grundat och leder utbildningarna på CAT (cabin aviation training) of Sweden.

De samlas i det som en gång var den bakre delen av ett flygplan. Ljuset är dunkelt, det känns lite ödsligt; ett transportmedel från en tid som inte längre är nu.

Ann-Charlott känner väl till detta plans historia. Det var nämligen med i Gottrörakraschen för 16 år sedan. En olycka där alla mirakulöst nog klarade sig med livet i behåll.

– Jag skulle egentligen flugit med den dagen, men jag var ordentligt förkyld så jag sjukskrev mig. Någon annan fick åka i mitt ställe. Det var

jobbigt för mig att hantera efteråt, berättar hon.

Eleverna lyssnar. De är mellan 23 och 39 år och verkar fyllda av nyfikenhet och energi. I skaran på 18 personer finns bara en kille. Han suckar då de övriga fnissande kommenterar de brandmän som huserar i en lokal i området.

Så slår lågor upp i flygplanets toalett. Stora, hotfulla, brandgula. Eleverna spelar passagerare som skriker rätt ut, några vägrar flytta på sig. De flygvärdinnor som för bara en liten stund sedan leende har erbjudit drinkar och tilltugg har slutat le.

– Vill du vara snäll och sätta dig, säger en elev då Annika spelar skärrad och far omkring i kabinen.

Annika rättar henne:
– Herregud, planet brinner! Det finns inte tid till "vill du vara snäll ...". Flytta på mig bara!

Hon fortsätter:
– Kom igen! Varför står sig alltid tjejer på ett ben då de ska spruta med en brandsläckare? Ställ er bredbent för sjutton!

Tjock rök fyller planet. Kompakt som en vägg, utan barmhärtighet. Nu gäller det att få ut alla passagerare. Och att fundera på: vem är jag när det verkligen gäller? När planet står i lågor och jag ska se till att alla kommer ut innan jag själv gör det.

– Jag hoppas och tror att jag är professionell när det verkligen gäller, säger 23-åriga Frida Schelin.

Hon är trött. Utbildningen är nästan över, i morgon är sista dagen. Det har varit långa dagar, och en massa pluggande på kvällarna. Inte många timmars sömn. Ändå ser hon pigg ut.

– Ja, tänk ändå vad smink kan göra. Ha, ha!
Att bli flygvärdinna är en dröm sedan länge. Det har varken miljödebatt eller terrorhot kunnat sätta stopp för.

– Vad gäller miljön vore det nog värre om alla passagerare i ett plan skulle ta bilen i stället. Och risken för att bli utsatt för terrorister är försvinnande liten, säger hon lugnt.

Nu hoppas hon bara att hon snart ska få jobb, att hon snart ska vara uppe i luften och visa vad hon kan.

Att få bli en av dem som swischar förbi med snabba steg. I välpressad uniform, och resväska med hjul. Den som skvallrar om att de är överallt och ingenstans. Alltid på väg, alltid nära himlen.

Antagningsvillkor för utbildningen

- Minst 21 år med godkänt gymnasiebetyg.
- Ingen övre åldersgräns, men svårare att få anställning för den som är över 40.
- Arbetsgivarna hänvisar då ofta till den tuffa arbetsmiljön.
- Minst 165 centimeter lång men ej längre än 190.
- God fysisk och psykisk hälsa.
- Fullgod syn, med korrigering i.o.
- Goda kunskaper i svenska och engelska.
- Synlig tatuering eller piercing är ej tillåten.

Meriterande är ytterligare språkkunskaper, erfarenhet från serviceyrke eller sjukvården samt körkort.